

## **Індивідуальні завдання з дисципліни «Набуття, реалізація та захист речових прав» та методичні рекомендації до їх виконання**

### **1. Нормативно-правове регулювання**

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, схваленого Вченою Радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол від 30 серпня 2024 р. № 08) та введеного в дію наказом ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника від 18 вересня 2024 р. № 757 індивідуальні завдання з дисципліни (презентації, есе, творчі завдання, реферати, домашні контрольні роботи тощо), сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу, формуванню умінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Індивідуальні завдання виконуються здобувачем вищої освіти самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача.

Орієнтовний перелік видів індивідуальних завдань визначено у пп. 3.1.4.1. Методичних рекомендацій до порядку оцінювання успішності здобувачів вищої освіти у Навчально-науковому юридичному інституті (далі - МРПОУ), затверджених Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол №13 від 27 червня 2024 року).

### **2. Види індивідуальних завдань**

Індивідуальні завдання з дисципліни можуть виконуватися у таких формах:

- *реферат за вузько - спеціальною проблематикою;*
- *розробка практичних завдань;*
- *бібліографічний опис наукових публікацій за тематикою дисципліни та їх коротка анотація;*
- *підготовка презентації.*

Вибір магістрантом теми індивідуального завдання здійснюється самостійно. Організацію, контроль та оцінку якості виконання індивідуального завдання магістрантів здійснює викладач, який веде семінарські (практичні) заняття. За індивідуальну роботу магістрат має можливість отримати максимум 5 балів (пп. 3.1.4.1-3.1.4.3 МРПОУ).

Виконане індивідуальне завдання у формі реферату здобувач ***подає до початку семінарського заняття, на якому розглядається тема за якою виконано це завдання.*** Індивідуальні завдання, виконані в іншій формі повинні бути подані здобувачами до останнього семінарського (практичного) заняття. Подача виконаного індивідуального завдання в інший час допускається виключно з дозволу викладача.

### 3. Вимоги до оформлення індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання у формі **реферату за вузько - спеціальною проблематикою**.

Використання цієї форми індивідуального завдання забезпечує формування у здобувачів самостійного мислення та логічності застосування наявного фактичного матеріалу.

Під час оцінки результативності написання реферату враховується наявність власного бачення щодо розуміння винесеної для опрацювання тематики. Загальний обсяг реферату повинен становити не більше 10 сторінок.

Реферат складається із «Вступу», основної частини, «Висновків». У кінці додається «Список використаних джерел», на початку «Зміст» із нумерацією сторінок структурних частин.

У «Вступі» розкривається мета дослідження, відображається актуальність теми, дається характеристика напрацювань по цій темі. Основна частина має бути виконана у вигляді одного розділу. Виклад матеріалу повинен бути систематизованим, чітким, лаконічним та логічним. У «Висновках» слід висвітлити результати проведеного автором дослідження. Список використаних джерел подається в алфавітному порядку і має налічувати не менше ніж 5 джерел з яких не менше 3-х за останні три роки.

Обсяг «Вступу» – одна сторінка, основної частини – до семи сторінок, «Висновки» — одна сторінка.

Теми рефератів, які пропонуються до індивідуального виконання, також розміщені у розділі «Тематика та зміст семінарських занять» Методичних вказівок.

Індивідуальне завдання у формі **«Розробка практичних завдань»** спрямоване на закріплення теоретичних знань, отриманих під час вивчення дисципліни і набуття навичок застосовувати їх для вирішення конкретних завдань шляхом моделювання ситуацій (формулювання фабул справ), розвитку самостійності в роботі. Здобувач повинен сформулювати п'ять практичних завдань та подати їх обґрунтоване вирішення.

Індивідуальне завдання **«Бібліографічний опис наукових публікацій за тематикою дисципліни та їх коротка анотація»** – це підбір 5 наукових статей, які торкаються проблематики, обраної здобувачем теми та їх анотація здобувачем. До роботи додаються ксерокопії анотованих статей.

Індивідуальне завдання у формі **«Підготовка презентації»** спрямоване на узагальнення та систематизацію знань, які здобувачі отримують у процесі опрацювання теоретичного матеріалу.

Презентація – набір слайдів і спецефектів (слайд-шоу), текстовий зміст презентації, нотатки доповідача, а також роздатковий матеріал для аудиторії, що зберігається в одному файлі. Слайд-шоу – відеокліп, що формується з фотографій. Метою презентації є візуальне подання систематизованої автором інформації з обраної тематики. Виконується, як правило, в програмі MS

PowerPoint або з допомогою аналогічних програмних засобів для створення презентацій.

Створення презентації передбачає дотримання відповідних правил щодо її змісту та оформлення: 1) висвітлення на слайді основної думки; 2) ілюстрація із застосуванням графічних, аудіо- та відеоматеріалів (звукових та графічних ефектів) основної думки, що дозволяє її розкрити в зручний для слухача спосіб; 3) логічність подання матеріалу, що забезпечується хронологічною (тематичним) послідовністю слайдів.

Для досягнення високого результату слід керуватися такими рекомендаціями:

- не перевантажуйте слайд великим обсягом інформації;
- текстовий матеріал формулюйте лаконічно;
- оформлення слайду не повинно відволікати слухачів від змісту;
- анімаційні ефекти повинні створювати краще сприйняття інформації, що розміщена на слайді.

#### **4. Тематика індивідуальних завдань на 2024/2025 н.р.**

*Тема 2. Договір як основний інститут цивільного права*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договір як підстава виникнення договірних правовідносин» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Цивільно-правовий договір у механізмі правового регулювання цивільних правовідносин».
3. Реферат на тему: «Договір як форма реалізації цивільної правосуб'єктності учасників цивільних правовідносин».

#### **Тема 1. Поняття, принципи та система речових прав**

Поняття речових прав. Система принципів речових прав. Принцип слідування. Принцип замкнутого кола речових прав. Принцип гласності (публічності) речових прав. добросовісного набуття речових прав. Загальна характеристика здійснення речового права. Титули речового права. Державна реєстрація речових прав. Розвиток речових прав у законодавстві України. Система речових прав у сучасному цивільному законодавстві України. Співвідношення права власності та речових прав на чуже майно.

#### **Тема 2. Загальна характеристика права власності**

Поняття та зміст економічних відносин власності. Поняття, ознаки та юридична природа права власності. Принципи права власності. Суб'єкти права власності. Види права власності за законодавством України. Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Об'єкти права власності. Поняття змісту права власності. «Тріада» повноважень власника.

Поняття та межі здійснення права власності. Непорушність права власності. Використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

Поняття обмежень, обтяжень і меж права власності. Їх співвідношення. Види обмежень права власності.

### **Тема 3. Набуття, перехід та припинення права власності**

Поняття набуття права власності. Співвідношення понять «підстава» і «спосіб» набуття права власності. Розмежування та взаємозв'язок підстав та способів набуття права власності. Класифікація підстав набуття права власності..

Загальні умови для переходу права власності. Перехід права власності на рухоме і нерухоме майно. Наслідки переходу права власності.

Первинні підстави набуття права власності. Набуття права власності на новостворене рухоме та нерухоме майно, об'єкти незавершеного будівництва. Набуття права власності на земельну ділянку у разі набуття права власності на розташовані на ній об'єкти нерухомості.

Заволодіння майном як підстава набуття права власності: безумовне заволодіння (привласнення загальнодоступних дарів природи; рухомих речей, від яких власник відмовився; майна за набувальною давністю тощо) і умовне заволодіння (набуття права власності на знахідку; на бездоглядну домашню тварину; на скарб).

Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права.

Набуття права власності на об'єкти самочинного будівництва.

Види похідних підстав набуття права власності. Набуття права власності за договором.

Поняття та класифікація підстав припинення права власності.

Підстави добровільного припинення права власності (відчуження власником свого майна, відмова власника від права власності, знищення майна, смерть власника; припинення діяльності юридичної особи).

Підстави примусового припинення права власності (припинення права власності на майно, яке за законом не може належати власнику; викуп земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю; припинення права власності на нерухоме майно у зв'язку з викупом земельної ділянки, на якій воно розміщене; викуп пам'яток культурної спадщини, що утримуються безгосподарно; реквізиція; конфіскація; звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника; знищення майна; припинення діяльності юридичної особи).

### **Тема 4. Право спільної власності**

Поняття, підстави виникнення та види права спільної власності.

Сутність права спільної часткової власності. Визначення часток у праві спільної часткової власності. Підстави виникнення та припинення права спільної часткової власності.

Здійснення права спільної часткової власності. Утримання майна, що є у спільній частковій власності. Право співвласника розпоряджатися своєю

часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності.

Підстави виникнення права спільної сумісної власності. Здійснення права спільної сумісної власності. Виділ частки із майна, що є у спільній власності.

Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній власності. Поділ майна, що є у спільній власності.

Особливості права спільної сумісної власності подружжя.

## **Змістовий модуль 2. Речові права на чуже майно**

### **Тема 5. Загальні положення про речові права на чуже майно. Право володіння чужим майном та право обмеженого користування чужим майном (сервітут)**

Поняття та сутність речових прав на чуже майно. Виникнення та припинення речових прав на чуже майно. Суб'єкти та об'єкти речових прав на чуже майно. Система речових прав на чуже майно.

Загальна характеристика володіння. Поняття та види володіння. Підстави, елементи і захист володіння. Виникнення та припинення права володіння чужим майном. Загальна характеристика права володіння чужим майном.

Поняття та ознаки права обмеженого користування чужим майном (сервітуту). Встановлення та припинення сервітуту.

Зміст та здійснення сервітуту. Суб'єкти сервітутного права. Права та обов'язки сервітуарія.

Види сервітутів. Земельний сервітут. Лісовий сервітут. Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом (житловий сервітут).

### **Тема 6. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис) та право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій)**

Поняття та правова природа права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзису).

Підстави встановлення та припинення емфітевзису. Договір емфітевзису. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки землекористувача. Право землекористувача на відчуження права користування земельною ділянкою.

Поняття та сутність права користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцію). Відмежування суперфіцію від оренди землі та права постійного землекористування.

Підстави встановлення та припинення права користування чужою земельною ділянкою для забудови. Правові наслідки припинення суперфіцію.

Суб'єктний склад та об'єкти суперфіцію. Відчуження суперфіцію.

### **Тема 7. Інші види речових прав на чуже майно**

Природа та підстави виникнення права господарського відання і права оперативного управління. Поняття, зміст та здійснення права господарського відання. Суб'єкти права господарського відання. Поняття, зміст і здійснення права оперативного управління. Суб'єкти права оперативного управління.

Поняття та система квазіречових прав.

Загальна характеристика довірчого управління майном.

Поняття майнового «права очікування». Досвід використання майнового «права очікування» в іноземних країнах.

Концепції речово-правової природи застави. Поняття та юридична природа застави. Сторони правовідносин застави. Підстави виникнення застави і забезпечувальна вимога. Види застав.

Характеристика іпотеки: поняття, підстави виникнення та припинення.

Суб'єкти іпотечних правовідносин. Звернення стягнення на предмет іпотеки.

Види речових прав користування майном. Незаконне добросовісне володіння і речове право.

Право переважної купівлі майна. Види права переважної купівлі майна.

Право беніфеціарної власності.

### **Змістовий модуль 3. Захист речових прав та інтересів**

#### **Тема 8. Загальна характеристика захисту речових прав та інтересів**

Виникнення та зміст права на захист речових прав та інтересів. Співвідношення захисту та охорони речових прав та інтересів. Форми та види захисту речових прав та інтересів. Співвідношення понять «спосіб захисту прав» і «засіб захисту прав». Визначення належного способу захисту.

Класифікація способів захисту речових прав та інтересів. Захист речового права загальними і спеціальними позовами. Захист речового інтересу.

Самозахист речових прав.

#### **Тема 9. Речово-правові способи захисту**

Позов про витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикація).

Вимога про усунення порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов).

Позов про визнання права власності. Позов про зняття арешту, виключення майна з опису. Позов про визнання об'єктом права власності недобудованого будівництва. Позов про визнання права власності на приміщення (частину) приміщення.

#### **Тема 10. Зобов'язально-правові та інші способи захисту речових прав**

Поняття зобов'язально-правових способів захисту речових прав.

Позови про повернення майна на підставі договірної зобов'язаності. Позови з вимогою про відшкодування збитків.

Позов про відшкодування шкоди, завданої власникові нерухомості земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх вартості.

Позов про визнання недійсними правочинів про відчуження майна.

Позови щодо майна, яке є спільною власністю кількох осіб.

Позови про відшкодування шкоди, заподіяної власникові майна внаслідок проведення антитерористичної операції.

Позов про визнання незаконним правового акта, що порушує право власності.

Превентивний захист речового права.

### *Тема 3. Класифікація (систематизація) договорів*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Проблеми систематизації цивільно-правових договорів» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Безоплатні договори в системі цивільно-правових договорів».
3. Реферат на тему: «Доктринальні підходи до багатоступеневої класифікації договорів».

### *Тема 4. Типи договорів та їх цивільно-правова характеристика*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договір приєднання» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Поняття, ознаки та порядок укладення споживчого договору».
3. Реферат на тему: «Змішаний і непоіменований договори: доктринальні підходи».

### *Тема 5. Договір у праві Європейського Союзу*

1. Реферат на тему: «Свобода договору в праві ЄС».
2. Реферат на тему: «Умови правомірності договору в праві ЄС».
3. Реферат на тему: «Правові наслідки невиконання договірних зобов'язань в праві ЄС».

### *Тема 6. Договір як юридичний факт*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Електронний договір» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему «Правове регулювання укладення договорів на біржах».
3. Презентація на тему: «Договір як підстава виникнення договірного зобов'язання».
4. Реферат на тему: «Правові наслідки визнання договору недійсним та неукладеним».
5. Розробити практичні завдання на тему: «Правові наслідки недійсності договору».

### *Тема 7. Загальна характеристика договірних зобов'язань*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Припинення договірних зобов'язань» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Відмова від договору і розірвання договору: порівняльна характеристика».
3. Реферат на тему: «Припинення договірних зобов'язань, незалежно від волі сторін»
4. Презентація на тему: «Правові форми зміни суб'єктного складу договірних зобов'язань».
5. Розробити практичні завдання на тему: «Договірні зобов'язання».

### *Тема 8. Відповідальність за порушення договірних зобов'язань*

1. Презентація на тему: «Солідарна відповідальність у договірному праві».

2. Реферат на тему: «Відповідальність юридичних осіб за невиконання договірних зобов'язань».
3. Реферат на тему: «Відшкодування моральної шкоди в договірному праві».
4. Розробити практичні завдання на тему: «Правові наслідки невиконання договору».

#### *Тема 9. Договір у речовому праві*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договір як підстава виникнення речових прав на чуже майно» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Загальна характеристика договору про виділ у натурі частки з нерухомого спільного майна».
3. Презентація на тему: «Договори про передачу майна у власність».

#### *Тема 10. Договірне регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності*

1. Реферат на тему: «Договори у сфері інтелектуальної власності: поняття, види, правова природа».
2. Реферат на тему: «Європейський досвід укладання договорів у сфері інтелектуальної власності».
3. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договірні форми передавання майнових прав інтелектуальної власності» та їх коротка анотація.
4. Презентація на тему: «Ліцензійні договори на використання об'єкта авторського права або об'єкта суміжних прав».

#### *Тема 11. Договірне регулювання спадкових та корпоративних правовідносин*

1. Реферат на тему: «Корпоративний договір: зарубіжний досвід правового регулювання».
2. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договірні форми регулювання корпоративних правовідносин» та їх коротка анотація.
3. Презентація на тему: «Договори у сфері спадкового права».

#### *Тема 12. Поняття та особливості господарського договору*

1. Реферат на тему: «Договір про закупівлю: поняття, порядок укладення».
2. Реферат на тему: «Становлення та розвиток інституту господарського договору».
3. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Правове регулювання господарських договорів» та їх коротка анотація.
4. Презентація на тему: «Класифікація господарських договорів».

#### *Тема 13. Загальна характеристика міжнародних комерційних контрактів*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Уніфікація правового регулювання міжнародних комерційних контрактів» та їх коротка анотація.
2. Презентація на тему: «Зовнішньоекономічний договір (контракт): загальна характеристика».
3. Презентація на тему: «Договір міжнародної купівлі-продажу товарів».

#### *Тема 14. Договір у сімейному праві*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договірне регулювання сімейних відносин» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Особливості укладення та припинення договору сурогатного материнства».
3. Реферат на тему: «Правова природа договору про сплату аліментів на дитину».
4. Презентація на тему: «Договір про патронат».

*Тема 15. Трудовий договір. Договірне регулювання природноресурсових відносин*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Договірне регулювання відносин у сфері природокористування» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Особливості укладення та припинення трудового договору».
3. Презентація на тему: «Порівняльна характеристика трудового та цивільно-правового договорів».

*Тема 16. Договір в адміністративному праві. Процесуальні договори*

1. Бібліографічний опис наукових публікацій на тему: «Правове регулювання адміністративного договору» та їх коротка анотація.
2. Реферат на тему: «Процесуальні договори: практика застосування в Україні».